

Semināru cikls “Sociālās pārmaiņas un atbildība”: 1. sezona

4. seminārs: Kā atpazīt latvieti pasaulē?

2019. gada 25. aprīlī no 18:00 līdz 20:00 Ziemeļvalstu Ministru padomes biroja Latvijā telpās, Marijas ielā 13/3, Berga Bazārā, Latvijas Universitātes asociētā profesore un pētniece **Baiba Bela** vadīs semināru “Sociālās pārmaiņas un atbildība” ceturto diskusiju, rosinot domāt par to, ko nozīmē būt latvietim globālā pasaulē.

Ap 200 000 Latvijas iedzīvotāju ir aizbraukuši pēdējo 15 gadu laikā. Šī nav pirmā plašā latviešu emigrācija - arī 19. gadsimta otrajā pusē tūkstošiem latviešu meklēja labākas dzīves iespējas ārpus Latvijas. Vēl vairāki tūkstoši izceļoja pēc 1905. gada revolūcijas un vēlāk, Otrā pasaules kara nogalē, ap 120 000 Latvijas bēgļu palika sabiedroto zonās Vācijā politisku iemeslu dēļ. Novērojumi liecina, ka Latvijā ir maz zināms par pasaules latviešu pieredzi .

Būt par latvieti ir vienkārši un pašsaprotami Latvijā, bet ārpus savas zemes dzīvojot, saglabāt savu etnisko piederību ir izvēle, automātiska latvietība nav iespējama. Izbraucējiem ir jāizlemj, vai un kā savu latvisko identitāti nodot tālāk bērniem un mazbērniem. Otrās un trešās paaudzes diasporas latvieši lieto vairākas valodas kā dzimtās, bieži izjūt piederību divām un pat vairāk izcelsmes līnijām, izjūt saikni ar divām un vairāk valstīm. Reizēm piederības izjūta ir pretrunīga, kā to saka Helmi Rožanovska: “Kad es esmu Amerikā, tad es esmu Latvijai piederīga. Un, kad es esmu Latvijā, tad es jūtu, ka es esmu tur tikai ciemos, ka manas mājas ir šeit [Amerikā]”.

Lekcija balstīta pieredzē, kopā ar kolēģiem no muzeja “Latvieši pasaulē” veidojot izstādi “ES (ARĪ) ESMU LATVIETIS”, kas 2018. gada vasarā bija redzama Rīgā, ziemā Daugavpilī un drīz būs skatāma Liepājā. Izstāde piedāvā paskatīties uz diasporas identitātes tēmu caur muzeja lietām - priekšmetiem, dokumentiem, fotogrāfijām un dzīvesstāstiem, parādot, kā dažādas ikdienišķas lietas kļūst simboliskas un materializē piederību. Pase, senču fotogrāfijas, sauja zemes vai

rupjmaizes gabaliņš no mājām Latvijā, aiz mēteļa oderes iešūts karoga standarta gabaliņš, tautas tērps, Amerikā darināta maizes abra, Austrālijā adīta moderna jaka ar tradicionāliem latviešu rakstiem, Nameja gredzens un mūsdienās arī latviski tetovējumi ir tikai daži piemēri.

Baiba Bela ir asociētā profesore LU SZF Socioloģijas nodaļā un vadošā pētniece Sociālo un politisko pētījumu institūtā. Darbojas arī sabiedrisko organizāciju “Latvieši pasaulē - muzejs un pētniecības centrs”, “Dzīvesstāsts” un “Latvijas sociologu asociācija” valdēs. Pētījumus par diasporu uzsākusi LU Filozofijas un Socioloģijas institūta Mutvārdu vēstures pētnieku grupā. Piedalījies ekspedīcijās pie latviešiem Vācijā un Zviedrijā, zinātniskā redaktore un viena no autorēm grāmatai "Mēs nebraucām uz Zviedriju, lai kļūtu par zviedriem".

Semināri “Sociālās pārmaiņas un atbildība”

Latvijas Sociologu asociācija sadarbībā ar Ziemeļvalstu Ministru padomes birojs Latvijā aicina uz semināriem par aktuāliem procesiem Latvijas sabiedrībā. Semināra cikla ietvaros katra mēneša pēdējā ceturtdienā Ziemeļvalstu Ministru padomes biroja Latvijā telpās, Marijas iela 13/3, Berga Bazārā, norisināsies seminārs, kurā Latvijas spēcīgākie sociālie zinātnieki runās par saviem jaunākajiem pētījumiem par norisēm, kas skar mūs visus.

Sociālie zinātnieki analizē sabiedrībai svarīgus jautājumus un šo darbu lielākoties veic par publisko finansējumu. Tāpēc ir būtiski, ka sabiedrība var iepazīties ar pētnieku paveikto un ka pētnieki aktīvi iesaistās publiskās diskusijās. Mēs gribam, lai mirkļbirku piesātinātajā publiskajā telpā vēl intensīvāk ienāk akadēmiska kalibra redzējums – analītisks un dziļš, taču arī provocējošs un sveigs. Semināru ciklu plānojam iesākt ar sociologu redzējumu un atklājumiem.

Socioloģija veido diskusiju par dziļākiem procesiem, uz kuriem balstās norises sabiedrībā. Piemēram, par nevienlīdzību un ekonomisko sistēmu, kas to uztur, par starpvalstu migrācijas ieguvumiem, ēnas pusēm un riskiem. Socioloģija analizē arī cilvēka ikdienas pieredzi un parāda, kā mēs kā unikāli cilvēki esam cieši ieausti sabiedrības normu, paradumu un pieņēmumu tīklojumā.

Latvijas Sociologu asociācija sadarbībā ar Ziemeļvalstu Ministru padomes biroju Latvijā, 2019. gadā piedāvās semināru cikla “Sociālās pārmaiņas un atbildība” 1. sezonu, ik mēnesi rīkojot vienu neformālu un koncentrētu domu apmaiņas vakaru, kurā piedalīsies pētnieki un tiks aicināti piedalīties visi, kas interesējas par sabiedrības problēmjautājumiem un vēlas veidot atbildīgu pilsonisko sabiedrību. Formāts pazīstams un vislabāk piemērots domu apmaiņai: viens galvenais varonis vai varone piedāvās stāstījumu par sociālu problēmu, ideju vai pētījumu, kuram sekos diskusija, kas turpināsies pie kafijas, tējas un uzkodām.

Ceturtais seminārs notiek 25. aprīlī no 18:00 līdz 20:00.